

POSTANOWIENIE

Dnia 15 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek (przewodniczący)

SSN Krzysztof Rączka (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania I. Sp. z o.o. z siedzibą w G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
z udziałem J. P.
o podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 15 marca 2022 r.,
zażalenia odwołującej się na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 11 maja 2021 r., sygn. akt III AUz (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) postanowieniem z 11 maja 2021 r., sygn. akt III AUz (...) odrzucił skargę kasacyjną odwołującej się I. Sp. z o.o. z siedzibą w G. od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...) z 12 stycznia 2021 r., sygn. akt III AUz (...), którym Sąd drugiej instancji oddalił zażalenie od postanowienia Sądu Okręgowego w G. odrzucającego odwołanie.

Sąd Apelacyjny wskazał, że istotę sprawy stanowi ustalenie wyższej podstawy składek na ubezpieczenie społeczne należnych od wnioskodawcy - a więc wyższej składki, także od umów zlecenia zwartych pomiędzy

zainteresowanym a I. S.A. W konsekwencji wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi kwota dodatkowej składki od wskazanych umów zlecenia.

Już sam przychód z umów zlecenia będący podstawą naliczenia dodatkowej składki kształtuje się poniżej granicy kwoty dopuszczającej możliwość wniesienia skargi kasacyjnej - stanowi go kwota 205,95 zł.

Koresponduje to z kwotą wskazaną przez pozwanego w odpowiedzi na odwołania jako wartość przedmiotu sporu 80,69 zł obliczoną jako wartość składki, stanowiącej ułamek wskazanej wyżej kwoty.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła odwołująca się, zaskarżając je w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie art. 386 § 2 k.p.c. w zw. z art. 397 § 3 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 2 k.p.c. oraz 379 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 397 § 3 k.p.c. w zw. z art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. oraz art. 174 § 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie zgłoszonego w zażaleniu zarzutu nieważności postępowania przed Sądem Okręgowym w G. i procedowanie sprawy z udziałem spółki I. Sp. z o.o. oraz bez udziału płatnika po 2 stycznia 2020 roku, co w konsekwencji doprowadziło do nieważności postępowania przez Sądem pierwszej instancji,

2. naruszenie przepisów postępowania, które to uchybienie miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398² § 1 k.p.c. przez odrzucenie skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie, podczas gdy sprawa dotyczy objęcia obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, a nadto wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawie przekracza kwotę 10 000,00 zł.

Wobec powyższego skarżąca wniosła o:

1. uchylenie zaskarżonego postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej oraz poprzedzającego go postanowienia o oddaleniu zażalenia oraz postanowienia o odrzuceniu odwołania, zniesienie postępowania w zakresie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania

względnie o:

2. uchylenie zaskarżonego postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej.

Nadto wniósł o zasądzenie od organu rentowego na rzecz płatnika zwrotu kosztów niniejszego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie odwołującej się nie zasługuje na uwzględnienie.

Zażalenie zostało wywiedzione w dwóch kierunkach. W pierwszym żaląca się podnosi nieważność postępowania, a w drugim neguje odrzucenie skargi kasacyjnej z uwagi na rodzaj sprawy i wartość przedmiotu zaskarżenia. W obu przypadkach argumenty zażalenia nie mogą jednak zostać uznane za uzasadnione.

Faktycznie, jeżeli postępowanie toczyło się z udziałem strony, która utraciła byt prawny (na przykład wskutek połączenia spółek prawa handlowego), to przy rozpoznaniu skargi kasacyjnej mogłoby podlegać ocenie, czy postępowanie w sprawie dotknięte jest nieważnością z art. 379 pkt 2 k.p.c. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 27 maja 2010 r., II PK 363/09, LEX nr 603829). Nieważność postępowania w fazie wydania postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej - w aspekcie udziału stron posiadających zdolność prawną (sądową) i procesową - należy jednakże oceniać w odniesieniu do udziału stron objętych tym postępowaniem i uwzględnianych w zaskarżonym postanowieniu. Taki problem prawny podlega analizie w ocenie zasadności rozpoznawanego zażalenia. W zaskarżonym postanowieniu o odrzuceniu skargi kasacyjnej występowała już I. Spółka z o.o. z siedzibą w G., czyli podmiot (strona będąca płatnikiem składek składająca rozpatrywane zażalenie) niewątpliwie posiadający zdolność sądową i procesową. Naruszenie przepisów procedury we wcześniejszej fazie postępowania mogłoby powodować uwzględnienie zażalenia tylko wtedy, gdyby w sposób istotny wpłynęło na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej z uwagi na zbyt niską wartość przedmiotu zaskarżenia (jest to sytuacja analogiczna do nieważności postępowania w pierwszej instancji ocenianej w postępowaniu kasacyjnym; por. wyroki Sądu Najwyższego: z 21 listopada 1997 r., I CKN 825/97, OSNC 1998 nr 5, poz. 81 i z 10 lutego 1998 r., II CKN 600/97, OSP 1999 nr 3, poz. 58, z glosą W. Broniewicza oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 listopada 2006 r., II CSK

177/06, LEX nr 445245; z 24 maja 2007 r., V CSK 62/07, LEX nr 442605 i z 23 lipca 2008 r., I UK 70/08, LEX nr 818577). W postępowaniu zażaleniowym stosuje się bowiem odpowiednio art. 398¹⁴ k.p.c. (w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.), a więc zażalenie podlega oddaleniu, gdy zaskarżone postanowienie odpowiada prawu. Oznacza to, że zarzut co do nieważności postępowania w fazie przed wydaniem zaskarżonego postanowienia o odrzuceniu skargi kasacyjnej, może prowadzić do uchylenia tego postanowienia wtedy, gdy nietrafna jest dokonana w tym postanowieniu ocena co do dopuszczalności tej skargi.

Niezależnie od trafności zastosowania przez organ rentowy art. 8 ust. 2a ustawy systemowej oraz ocen Sądów orzekających w tym zakresie, w sprawie nie było wątpliwości co do podlegania zainteresowanego ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnemu (pozostawaniu w zatrudnieniu pracowniczym). Według utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego (podzielanego przez skład orzekający), sprawa, w której adresat decyzji organu rentowego wymierzającej składki na ubezpieczenia społeczne zaprzecza, że jest płatnikiem składek należnych za ubezpieczonego, jest sprawą dotyczącą składek na ubezpieczenia społeczne, a nie sprawą o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego (art. 398² § 1 zdanie drugie k.p.c.). Wartość przedmiotu zaskarżenia w takiej sprawie równa jest różnicy pomiędzy wysokością składki wskazywaną (zapłaconą) przez odwołującego się i składką należną, ustaloną w zaskarżonej decyzji za sporny okres - art. 22 w związku z art. 398² § 1 k.p.c. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 sierpnia 2014 r., I UZ 7/14, LEX nr 1500663; z 21 kwietnia 2015 r., II UZ 8/15, OSNP 2017 nr 3, poz. 34; z 20 kwietnia 2016 r., II UZ 1/16, LEX nr 2054096; z 11 sierpnia 2016 r., II UZ 32/16, LEX nr 2113370 oraz z 29 listopada 2016 r., II UZ 49/16, LEX nr 2202501 i II UZ 50/16, LEX nr 2191457).

W sprawie o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 k.p.c.) określa się odrębnie względem każdego ubezpieczonego (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 12 czerwca 2014 r., II UZP 1/14, OSNP 2014 nr 12, poz. 168 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z 2 czerwca 2010 r., I UZ 107/10, LEX nr 1554382; z 18 maja 2010 r., I UZ 29/10, LEX nr 1620501 oraz z 26 czerwca 2012 r., II UK 290/11, OSNP 2013 nr 13-14, poz. 161). W sprawach, w których

dopuszczalność skargi kasacyjnej jest uzależniona od wartości przedmiotu zaskarżenia, sąd uprawniony jest do jej badania i oznaczenia prawidłowej wysokości. Brak formalnego sprawdzenia wartości przedmiotu zaskarżenia podanej w apelacji (zażaleniu) nie eliminuje możliwości weryfikacji tej wartości (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 20 stycznia 2017 r., I CZ 105/16, LEX nr 2224601; z 8 grudnia 2016 r., I CZ 97/16, LEX nr 2188616 oraz z 6 marca 2018 r., I UZ 119/17, LEX nr 6456371). Uprawnionym sposobem weryfikacji jest zwrócenie się do organu rentowego o ustosunkowanie się do wskazanej w skardze kasacyjnej wartości przedmiotu zaskarżenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 czerwca 2011 r., II UZ 20/11, LEX nr 1068051).

W związku z powyższym, opierając się na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji niniejszego postanowienia.